

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus: Evropská unie byla a je institucí velmi spornou

Otázka IVK:

Hlasoval byste v referendu o vstupu do EU dnes stejně jako v roce 2003?

Václav Klaus:

Nenechme si ukrást brexit

Jiří Weigl:

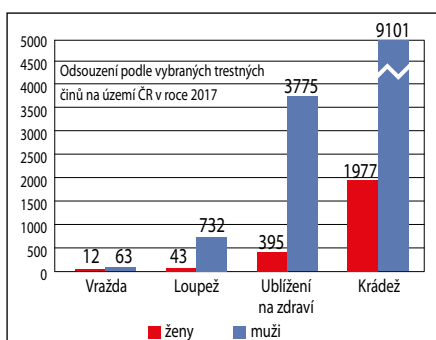
O dvojím metru

Václav Klaus:

Ke Kunderovu kulatému životnímu výročí

DUBNOVÝ GRAF IVK

Nadržují soudy ženám, nebo jsou rozdíl mezi muži a ženami reálné?

Pramen: ČSÚ, 2019

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 30. 4. 2019

Evropská unie byla a je institucí velmi spornou*

Václav Klaus

Vstup České republiky do Evropské unie byl ve své době nevyhnutelným krokem, opačné řešení – jak potvrdily výsledky tehdejšího referenda – u nás nemělo dostatečnou podporu. Bylo a je však evidentní, že to byl krok vysoce problematický! Já jsem v referendu hlasoval proti.

Ted' necítím potřebu hledat špatně měřitelná a špatně agregovatelná data o tom,

Vstup České republiky do Evropské unie byl ve své době nevyhnutelným krokem, opačné řešení – jak potvrdily výsledky tehdejšího referenda – u nás nemělo dostatečnou podporu. Bylo a je však evidentní, že to byl krok vysoce problematický!

Jestli je netto efekt našeho členství v EU pozitivní či negativní. Jsou to data velmi měkká. O tom, v čem nám členství neprospělo, chybí data téměř úplně. Jak měřit „ztracené alternativní příležitosti“? O kolik snížit náš statisticky vykázaný HDP o hodiny zcela neproduktivní práce desetitisíců lidí vyvolané naším členstvím v EU? Co všechno odečíst od objemu evropských dotací? Jenom povinné kofinancování a naše platby do EU nebo i nesmyslnost lyžařských lanovek v místech bez svahu a sněhu, různé aquaparky a cyklostezky atd.?

Zvolím jinou cestu. Pokusím se připomenout své názory na tyto věci publikované již před naším vstupem do EU.

Abych si nevymýšlel, vzal jsem si k ruce svou knihu „Evropa Václava Klause“ (datace mé předmluvy je 14. dubna 2004, tedy dva týdny před naším vstupem do EU). Kniha obsahuje 43 článků a projevů, které jsem napsal či přednesl za předcházejících 11 let. Ukazuje se, že všechno už bylo známo a řečeno.

* Publikováno v deníku Hospodářské noviny dne 29. dubna 2019.

V lednu 1993 jsem ve Frankfurtu řekl: „Evropa nebyla nikdy založena na panevropské jednotě, na velkém evropském státě, a nikdy jí neprospělo, když se ji někdo pokoušel, ať už pod jakoukoli ideologií sjednotit“ (str. 15). Velmi raně jsem odlišoval integraci a unifikaci (květen 1994, str. 17). Již v projevu před Parlamentním shromážděním

Já jsem v referendu hlasoval proti.

Rady Evropy jsem mluvil o falešné ideologii evropeismu (leden 1995, str. 34). O snaze „prefabrikovat všechny Evropany ve speciální druh, který by mohl být nazván Homo europeus“ (str. 48) jsem mluvil na konferenci britské Konzervativní strany v Blackpoolu v říjnu 1995. Opakovaně jsem ostře kritizoval blížící se vznik eura (např. v rakouském Alpbachu v srpnu 1996, str. 63). Odmítal jsem euroskepticismus a kritizoval euraivismus (v Bonnu, v březnu 1998,

EDITORIAL

Letos je tomu patnáct let od doby, kdy Česká republika a současně dalších devět převážně středo a východoevropských zemí bylo společně přijato do Evropské unie. Celý jeden region Evropy se nasunul do unie, a jak asi správně poznamenává Martin Slaný „vydělit se tehdy z této skupiny bylo nemyslitelné. Neměli jsme na to ani ekonomickou úroveň, ani politickou sílu“. Stalo se tak patnáct let po listopadu 1989. Dnešním pohledem rok našeho přístupu k EU láme ony tři polistopadové dekády na dvě rovnocenně dlouhá období. Patnáct let bez unie a patnáct v ní. To je dobrá příležitost k hodnocení, k férové diskusi. I proto, že těch prvních patnáct let bude už vždy jen relativně kratším obdobím našeho polistopadového vývoje.

Hlavním tématem tohoto čísla je proto EU a naše členství. Zda by hlasovali v referendu o vstupu do EU dnes stejně, jako hlasovali v roce 2003, se ptáme v rozšířené anketě tentokrát výlučně našich blízkých kolegů a spolupracovníků. V úvodním textu psaném pro Hospodářské noviny Václav Klaus z pozice

(Pokračování ze strany 1)

jednoho z účastníků připomíná, že diskuse o unii a kritické pohledy na řadu tendencí s ní spojených jsou dlouhodobým vyargumentovaným a vážně míněným postojem. O aktuálních aspektech členství respektive nečlenství v unii si přečtete v komentáři *Nenechme si ukrást brexit*.

Několik významných událostí uplynulého měsíce a dvojí metr s jakým k nim přistupovala naše média a komentáři glosuje Jiří Weigl. V závěru tohoto čísla pak naleznete část z eseje Václava Klause k významnému životnímu jubileu Milana Kundery.

Filip Šebesta

str. 82). V prosinci 1998 jsem na konferenci Mladých konzervativců v Praze asi prvně pronesl svůj výrok „nesmíme dopustit, abychom se v Evropě rozpustili jako kostka cukru v čaji“ (str. 84).

Důrazně jsem v říjnu 1999 ve Frankfurter Allgemeine Zeitung trval na tom, že „do Evropské unie nevstupujeme proto, abychom mohli čerpat peníze ze strukturálních fondů. Chceme tam vstoupit proto, že máme sebevědomí spolurozhodovat o tom, co se v Evropě a v Evropské unii děje a jak bude dále postupovat integrační proces.“ O migraci jsem se prvně kriticky zmiňoval v dubnu 2000 (str. 109). Rozhodování zvnějšku, tedy z Bruselu, jsem popisoval jako „vpád cizího, jiného, nového do sféry, kterou pro

nedostatek lepšího termínu označuji – vypůjčením si z psychologie – termínu intimní prostor“ (str. 129). Tuto přirozenou lidskou obavu z ohrožení intimního prostoru nikdo nesmí označovat za nacionalismus! Podobně jsem v říjnu 2000 v dramatické kampani kolem dánského referenda odmítl hrubé útoky na heslo „mysleme dánsky“ a tázal se: „Je to bohapustý nacionalismus? Nebo je to legitimní strach ze ztráty něčeho dlouhými staletími pracně budovaného?“ (str. 136).

Důrazně jsem v říjnu 1999 ve Frankfurter Allgemeine Zeitung trval na tom, že „do Evropské unie nevstupujeme proto, abychom mohli čerpat peníze ze strukturálních fondů. Chceme tam vstoupit proto, že máme sebevědomí spolurozhodovat o tom, co se v Evropě a v Evropské unii děje a jak bude dále postupovat integrační proces.“

Že se jedná o vážné věci, jsem se snažil naznačovat v roce 2001, kdy jsem blížící se uzavření smlouvy s EU diskutoval v článku nazvaném „Romantické flirtování, nebo blížící se manželská smlouva?“ V diskusi o „evropské ústavě“ jsem v září 2003 zdůrazňoval svou známou tezi „nenechme se okřikovat, že jsme proti Evropě. Jsme proti evropskému superstátu, ale strašně moc

jsme pro rozumně integrovanou, svobodnou a produktivní Evropu.“ (str. 179).

Dnes se stalo módou používat pěknou Godhartovu analogii o lidech, kteří jsou „somewheres“ a těch, kteří jsou „anywheres“. V prosinci 2003 jsem v MfD psal o „jistě kosmopolitně uvažující skupině“ (str. 80), která věří v možnost „expertního, neutrálně byrokratického uvažování a apolitické právnícké racionality, což staví mezinárodní komunitu nad základní autoritu demokracie“ (str. 181).

V lednu 2004 jsem napsal, že „jednotná měna vytváří prostředí pro fiskální nezodpovědnost“ (str. 188) a citoval jsem jednoho z mála francouzských liberálů Anthony de Jasaye a jeho úžasné prorocký výrok o „fiskálním černém pasažérství“. Ve stejné chvíli jsem kritizoval evropskou „harmonizaci“ všeho možného i nemožného a označil to za „macdonaldizaci našeho kontinentu“ (str. 196).

Poslední článek 15 let staré knihy končil výzvou „udělejme vše pro to, abychom se v Evropské unii neztratili, aby unikátní tisícileté dílo našich předků nebylo rozmělněno a poztráceno“ (str. 209).

Toto dlouhé citování z mých veřejně publikovaných textů – které se mi i dnes zdají vysoce aktuální – chtělo připomenout zejména mladším generacím a také těm, kteří rychle zapominají, že jsme o tom všem věděli a vážně to diskutovali. Kéž by taková diskuse byla možná i v dnešní politicky korektní, a proto nesvobodné době.

15. 4. 2019

Václav Klaus se ve čtvrtek 11. dubna 2019 zúčastnil velmi přátelského diskusního večera s členy spolku ROTAVAK v Rotavě na Sokolovsku.

OTÁZKA IVK

Hlasoval byste v referendu o vstupu do EU dnes stejně, jako jste hlasoval v roce 2003?

Václav Klaus

Odpověď je pro mne snadná: v roce 2003 jsem – ač ve funkci prezidenta republiky – hlasoval proti, teď bych hlasoval také proti.

Důvodů pro takové hlasování sice za uplynulých 16 let výrazně přibýlo, ale kvalitativní změnu pro mne nepředstavují. Patří mezi ně dluhová krize řady zemí používajících euro, přijetí pro nás (a všechny malé země EU) zcela nevýhodné Lisabonské smlouvy, nikdy neschválený a neplánovaný vznik transferové unie (placení dluhů za deficitní země), blahosklonné smíření se, ne-li dokonce vědomé vyvolání masové migrace, výrazné přispění politiků EU k ukrajinské krizi, které nás vrací do doby studené války, zcela nepřijatelné osobnosti jako Macron, Juncker, Verhofstadt a mnoho dalších, agresivita EU při jednání s Velkou Británií o brexitu (a totální nepřipravenost Angličanů na tento krok), hrubé útoky EU na Polsko a Maďarsko atd.

Nic z toho mé názory na EU ve své podstatě nezměnilo, ale u mnoha lidí to – doufejme – názorový posun vyvolalo.

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Dnes bych hlasoval NE stejně jako v referendu 2013 a myslím, že pro to mám argumenty ještě silnější, než tehdy, protože máme s EU a jejím fungováním praktickou zkušenost.

Uvědomil jsem si to obzvláště silně v závěru loňského roku, kdy se v našem veřejném prostoru ve všech pádech skloňovalo sté výročí vzniku našeho moderního státu. Šokoval mě při tom neuvěřitelný rozpor, který jsem při tom pozoroval, že obvykle z týchž úst zaznívaly pajány na Masaryka a vznik naší republiky a současně vzývání EU, našeho členství v ní a údajně zajištěné šťastné budoucnosti. Přitom současná EU považuje národní státy za zásadní překážku dalšího prohlubování evropské integrace a veškerá její politika je směřována k jejich eliminaci. Oslavováním této EU tak fakticky říkáme, že považujeme Masarykovo dílo – náš český stát – za omyl nebo za překonané, že jej ne-

chceme rozvíjet, udržovat a předávat dalším generacím, že je hodláme opustit a stát se někým jiným podle představ v Bruselu vládnoucích cizích elit. Vznik republiky a EU nelze oslavovat současně.

Ano, nechceme si to připustit, ale hlavní hrozba pro existenci našeho státu a národa nepřichází odněkud z Východu, jak se stále navzájem strašíme, ale od vizionářských pokrokařských evropeistů, pro něž je naše státnost a národní identita překážkou na cestě k uskutečnění velkého sociálně-inženýrského snu – snu o sjednocení Evropy. S vizionářskými pseudovědeckými utopiemi máme již dostatečné tragické zkušenosti. Proto se ve vlastním zájmu nebojme říci ne všemu, co hrozí jejich návratem.

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Hlasoval jsem proti našemu vstupu do EU a své rozhodnutí bych dnes nezměnil. Nikdy jsem se tímto rozhodnutím netajil. Kdo tehdy vidět chtěl, již viděl.

Připomeňme si to: ještě před naším rozhodováním o vstupu do EU připravil Konvent o budoucnosti Evropy v Laekenu (již plně pod taktovkou bruselských elit) návrh tzv. evropské ústavy, což byl tak revoluční útok na národní státy, že se dokonce v samotných zemích, které Společenství kdysi zakládaly, setkal s prudkým odporem tamních obyvatel. Ještě před naším vstupem do EU protlačovali tehdejší premiér Špidla a spol. myšlenku našeho členství v jakémisi „tvrdom jádru unie“. Už tehdy se vedla debata o celounijních harmonizačních daní, sociálních a pracovních systémů. Už tehdy byl hospodářský a politický prostor zamořen evropskými dotacemi. Už tehdy byly dobře známé návrhy na vytvoření evropské armády mimo alianci NATO. Již v té době se vlády nad evropským myšlením zmocnila „zelená“ ideologie, a už tehdy bylo euro nedotknutelnou svatou krávou sloužící politickému sjednocení části kontinentu.

To byla témata známá dávno před naším rozhodováním. Romantické snění o Evropě jsme si v té době už klidně mohli odpustit. Proto jsem byl proti (a zkušenosti mých dalších deseti let poslance Evropského parlamentu mi daly hořkou příležitost poznat, že jsem byl proti naše-

mu vstupu „ještě málo“). Kdo dnes říká, že tehdy volil „ano“, ale „po těch letech se EU strašně změnila“, ten se omlouvá. EU v roce 2003 bylo stejně děsivým monstrem, jakým je dnes.

Ladislav Jaki
Institut Václava Klause

Hlasování je sice tajné, ale nemám důvod to tajit. Ano, hlasoval bych stejně. Proč? Protože všechny mé tehdejší obavy se během posledních patnácti let vrchovatě naplily. Dokonce – bohužel - včetně těch, jejichž naplnění jsem tehdy nepovažoval za příliš pravděpodobné. A pokud by dnes bylo nastoleno referendum o odchodu České republiky z Evropské unie, hlasoval bych pro vystoupení.

Petr Hájek
šéfredaktor měsíčníku MY

Ta otázka je absurdní – předpokládám, že záměrně – aby umožnila odpovídajícím jistou kreaci. Proto na ni odpovím v témže duchu: Vzhledem k tomu, že tehdy jsem hlasoval NE, dnes bych hlasoval ANO.

Neboť pokud by dnes proběhlo lidové hlasování o EU, muselo by mít plus mínus otázku: Chcete, aby Česká republika opustila Evropskou unii?

Jenže žádné takové hlasování nám politická reprezentace neumožní, neboť mezitím jsme se stali „svobodnou a demokratickou zemí unijního stíhu“. A v této ukázkové demokracii daly bruselské elity jasně najevo, že žádná referenda o podstatných věcech již nepřicházejí v úvahu – po zkušenostech s Francií, Nizozemskem a Irskem.

A naši mainstreamoví politici to ještě dál tvůrčím způsobem rozvíjejí, když nyní vedou ve sněmovně „diskuse“ o obecném referendu, jehož parametry musejí být nastaveny tak, aby: a) se vůbec nemohlo konat, b) pokud by se konalo, aby nebylo závazné, c) otázka vystoupení z EU či NATO by v něm vůbec nesměla být.

Kde jsou ty diluviální doby devadesátých let, kdy občanské ANO či NE ještě mělo nějaký význam! ▶

Michal Semín

zakladatel Akce D.O.S.T.

Hlasoval bych stejně – proti vstupu. Moje tehdejší volba byla více intuitivní než hluboce poučená, přesto k ní došlo po zralé úvaze. Spolu s přáteli, sdruženými v OPEU (Občané proti EU), jsme protestovali proti jednostranné propagandě, placené z veřejných peněz a požadovali, aby příspěvek na kampaň před referendem dostaly i spolky, hájící uchování naší suverenity. Věděli jsme, že neuspějeme, jen jsme tím chtěli upozornit na pokrytectví tehdejšího ministra zahraničí Cyrila Svobody a jemu blízkých politiků, tvrdících, že obě strany mají rovnou příležitost při ovlivňování veřejného mínění.

Dnes, kdy k té mé původní intuici přibýly potřebné znalosti o povaze a cílech evropské integrace, jsem o správnosti mého tehdejšího rozhodnutí skálopevně přesvědčen. Architektům EU nikdy nešlo jen o „uhlí a ocel“, ale o moc nad našimi životy. Víze nadnárodního státu s jedinou centrální vládou byla motivem evropské integrace od samotného počátku. Když k tomuto mocenskému projektu připočteme jeho aktuální ideologické směřování, nechovám sebedešnější pochybnost o tom, že moje volba z před 16 lety byla volbou proti totalitě.

Milan Knížák

výtvarník

Nevím, jestli bych volil stejně, poněvadž jsem při referendu o vstupu do EU v roce 2003 volit nešel. Nevěděl jsem jak. Uvědomoval jsem si, že to není tak úplně špatná myšlenka, že spolupráce mezi zeměmi je důležitá a zároveň jsem se velmi bál toho, co se v podstatě později stalo. Mám na mysli pokusy o vznik superstátu, zrušení zbytnosti bruselské byrokracie a centrální rozhodování o hloupostech. K tomu se ještě připojila touha některých větších států ovládnout Evropskou unii a svázat ji levicovými předpisy. S největší pravděpodobností bych hlasoval proti současné EU.

Ivan Mládek

hudebník

Kdyby se o vstoupění do Unie hlasovalo dneska, zachoval bych se asi stejně jako v roce 2003. Zase bych k volbám nešel. Byl

jsem tenkrát proti vstupu do EU, ale nechtěl jsem hlasovat proti zbytku rodiny. Když už jsme se v Unii zabydleli, jsem teď spíš pro její radikální transformaci než pro vystoupení. Zatím nevidím jinou alternativu.

Miroslav Macek

spisovatel

Ano, hlasoval bych zcela stejně jako v roce 2003, tedy proti vstupu do EU. Jedním z hlavních důvodů byl tehdejší europoslanec a můj (o rok mladší vrstevník) Daniel Cohn-Bendit, jehož kariéru jsem mohl sledovat a sledoval od počátku – reprezentoval vše, co jsem v politice nesnášel. Zapříčinil, že jsem se začal detailněji zajímat o životopisy a politická působení konkrétních europoslanců a záhy došel k pevnému přesvědčení, že „mráz nutně musí přijít z Bruselu, potažmo ze Štrasburku“, což se za léta více než potvrdilo. Bohužel EU byla tehdy pro většinu lidí synonymem „Západu“ a nikoliv rejdištěm Cohna-Bendita a jemu podobných. Takže můj dnešní názor na EU je jasný: utíkejme, co nám nohy stačí a opovažme se ohlédnout! Střednědobě a dlouhodobě se to velmi vyplatí.

Petr Macínka

Institut Václava Klause

Vstup do EU byl v době před 15 lety pro moji generaci (lidi, jimž v době referenda nebylo ani 25 let) něčím, co jsme brali automaticky a přirozeně.

Nepamatuji si, že by téma „do EU ano či ne“ společnost tehdy tolik rozdělovalo, rozhodně nebylo předmětem žádných vášnivých diskusí. Že do EU vstoupíme, bylo jasné snad úplně každému. Přihláška, která naplnila politickou vůli deklarovanou krátce po pádu komunismu (ještě v rámci ČSFR), byla ostatně podána v roce 1996.

V roce 2003 tak byla ČR intenzivně připravována na přistoupení k EU již sedm let, což byl dlouhý proces, který v životě společnosti spolehlivě zahladil jakoukoliv obezřetnost vůči zárodkům dnešních šílených euro-trendů. Argumenty „proti“ byly vznášeny jen opatrně a nikdo z vážně vystupujících si o sobě nedovolil veřejně říci, že je „EU-odpůrce“. To bylo tehdy výsadou padlých komunistů, kteří s autentickou nostalgií vzpomínali na doby Sovětského svazu a ve vstupu do EU viděli – podobně zjednodušeně jako většina ostatních – „začlenění“ ČR do Západního Německa.

Poukazovat na marxistickou ideologii, kterou má v sobě post-maastrichtská EU

hluboce zakořeněnou, bylo nemožné. Pro lidi žijící dekady za Železnou oponou byla „NSR“ a západní svět výspou kapitalismu a svobody. A všichni, kteří v roce 2003 v referendu hlasovali, se narodili za totality (což dnes dávno neplatí).

Přiznám se bez mučení, že si nepamatuji, zda jsem se v roce 2003 referenda vůbec zúčastnil. Ale pokud ano, moje volba určitě nebyla „ne“. Dnes však o vstupu do EU možné hlasovat znovu není, pouze o výstupu. Proto – kdyby k tomu došlo – hlasoval bych stejně, tedy „ano“.

Tomáš Břicháček

právník a publicista

Přiznám se, že k referendu v roce 2003 jsem se nedostavil. Vstup do EU jsem sice stále vnímal spíše pozitivně, vývoj kolem přípravy evropské ústavní smlouvy (bylo nedlouho před vyvrcholením prací tzv. konventu) mě však znepokojoval. Dokončovaná euroústava byla ztělesněním negativních trendů předchozích let a cestou k jejich dalšímu prohloubení. Těchto trendů jsem si všímal mimo jiné díky knize Václava Klause *Evropa pohledem politika, pohledem ekonomika* (2002), která mě tehdy velmi oslovila a pomohla formovat moje názory na evropskou integraci.

V pozdějších letech, když jsem se začal aktivně zabývat děním na úrovni Unie a unijním právem, můj náhled na současný model integrace a jeho vývoj se postupně stával kritičtější a negativní vnímání u mě sílilo. Významnými milníky pro mě byly prosazení Lisabonské smlouvy, dluhová krize a migrační krize. Kdyby se referendum konalo po Lisabonu, hlasoval bych již proti vstupu.

Jan Koukal

člen dozorčí rady IVK

Při hledání odpovědi si musím položit nejprve jiné otázky. Jaká byla EU v roce 2003 a jak jsem viděl EU tehdy já? Které hodnoty EU, ať reálné nebo virtuální mne oslovily? Je dnes EU stejná jako byla v roce 2003? Naplnily se mé představy? Dala nám EU to, co jsem od ní čekal? Po 16ti letech nepochybně znám EU lépe a dokáži daleko přesněji odhadnout kam směřuje. Je pro mne hodnotově pořád něco, k čemu se chci hlásit?

Jsme uprostřed Evropy a naše hospodářství je hodně provázáno a zdá se, že jistá forma soužití s ostatními evropskými státy je nezbytná a také prospěšná. Dnes, po

16ti letech si přesto, anebo právě proto, dovolím říci, že platforma, kterou svými pravidly EU v této oblasti nastolila jsou spíše svazující a podvazující možnosti, které by státy v Evropě v jiném volnějším společenství mohly mít. V neposlední řadě je tady křečovitě a zarputilě jednání reprezentantů EU o Brexitu, kde dominuje strategie exemplárního trestu. Proto moje odpověď je, i v duchu klasického dilema Françoise Villona v „Hodině mezi psem a vlkem“, dnes ne.

Dušan Tříška
ekonom CEVRO Institut

V roce 2003 jsem hlasoval pro vstup do EU. Přiznám dokonce i to, že si nejsem jist, jak bych v téže věci hlasoval dnes, neboť by to bylo opět bez onoho bezprostředního a silně frustrujícího zážitku s bruselskou arogancí a zejména pak i nekompetencí. Mluvíme-li ovšem o reálném dnešku, pak tu zkušenost už mám a navíc jsem schopen i analyticky prokázat, že zmíněné charakterové vady evropanství jsou důsledkem jeho stále rostoucího demokratického deficitu. To je i důvod, proč se dnes, co mi síly stačí, všude domáhám bezpodmínečného vystoupení ze spolku, pro který jsem kdysi hlasoval.

Petr Mach
ekonom

Hlasoval bych dnes proti smlouvě o přistoupení k EU, stejně jako jsem proti hlasoval v roce 2003. Tehdy jsme v CEPu vydali mj. Newsletter s textem „Víme, o čem budeme hlasovat?“ (<http://cepin.cz/docs/newsletter/2003-05.pdf>) a knížku Úskalí evropské integrace (<http://petrmach.cz/Mach-Uskali-evropske-integrace.pdf>), kde jsme se snažili varovat před hrozbami, které politická integrace Evropy nese.

Kdyby byla možnost, hlasoval bych dnes pro odchod z EU. Pozoruhodné je, že naše argumenty tehdy před 16 lety a nyní jsou prakticky shodné. EU z nás dělá společnost závislou na dotacích, ruku v ruce s dotacemi narostla byrokracie a korupce, skrze různé kampaně EU a dotovaných politických neziskovek se rozmohla politická propaganda a vymývání mozků, zejména zhoubný multikulturalismus je na vzestupu. Nadnárodní vládnutí podkopává demokracii a důvěru lidí v ní. Jsem pro volný obchod, jsem pro demokracii a pro svobodu, jsem proti socialismu, jsem proti EU.

Ondřej Hejma
moderátor

Tehdy před lety jsem hlasoval „nohama“, a jakkoliv jsem to referendum intenzivně prožíval jako novinář, sám jsem k té urně nešel. Bylo příliš mnoho silných argumentů na obou stranách, věci v běhu, informací málo, a já to nechtěl nikomu kazit.

Ted' už mám jasno, EU definitivně odkryla své ledví, ukázala svou dvojitou tvář. Ta paralela s vadnoucím reálně socialistickým experimentem a podivným internacionalismem, kterému nakonec věřili už jen ti co ho vymysleli, bohužel fakt sedí.

Dnes nám nikdo žádnou smlouvu k hlasování nenabízí, před námi je spíš téma czexit, ale i to je téma velmi hypotetické, viz „hrdý“ Albion. Tento historicky první pokus o pohyb proti proudu historie nám dříve nebo později ukáže jak takový odchod může nebo nemůže vypadat. My si mezitím dáme pár piv a uvidíme. Okamžik zlomu se odehraje nejdříve ve chvíli kdy začneme brát Brusel jako kouli na noze ne proto, že je ta koule těžká, ale protože máme lepší alternativu. Bylo by to hezké, ale tam, obávám se, ještě nejsme.

Aleš Valenta
Institut Václava Klause

V roce 2003 jsem hlasoval proti vstupu České republiky do EU. Svobodýmilovný člověk s elementárním politickým úsudkem nemohl po necelých patnácti letech státní a národní nezávislosti chtít znovu strčit hlavu do něčího chomoutu. Chtělo to ovšem také trochu odolnosti vůči obří mediální a politické masáži, která nás přesvědčovala, že není jiné cesty.

Je už nošením dříví do lesa znovu vypočítávat tragický a možná trochu i tragikomický rozpad západního liberalismu, který je tak snadné doložit na vývoji EU od jejího vzniku v roce 1992. Celé to obří dotační monstrum, největší motor korupce politické a finanční, jaký kdy ve „svobodném“ světě vznikl, a které absolutně selhalo ve svém primárním cíli zmenšit rozdíly v životní úrovni v rámci Unie. Celou tu šílenou regulační byrokracii, chtivě se vlamující pod záminkou bezpečí, zdraví a spravedlnosti do všech pórů života. Tragické ničení některých východoevropských států, odkud miliony lidí vysál gigantický vysavač tzv. jednotného trhu, aby pak žili v cizině jako občané druhé kategorie. Celou tu antiskriminační, feministickou a genderovou

hrůznost, která se na nás valí a konce nevidět. Atd. atd.

Takže bych hlasoval stejně, jak jinak.

Miroslav Ševčík
Národohospodářská
fakulta VŠE

Hlasoval bych úplně stejně, tzn. NE vstupu do EU.

Situace s SEU (Socialistická Evropská unie) je dnes ještě o poznání horší, než tomu bylo před patnácti lety. Jsem rád, že jsem již před naším vstupem do EU v řadě článků upozorňoval na socializaci, byrokratizaci a orwellizaci EU. Jen namátkou: Členství v Unii nejsme o nic blíže (2001), Pokrytectví euro byrokratů (2002), Evropská unie na cestě do pasti (2002), Evropská unie (socialistických republika) na scestí (2002), Evropská unie – iluze, mýty, skutečnost (2002), Kam kráčíš EU? (2002), EU – co nejdál od občana (2003), Evropská unie je pokrytecká a protekcionistická (2003), Prosperitu nelze budovat regulací (2003), Euro – politický projekt (2003).

Byť kriticky smýšlejících občanů ve vztahu k fungování EU v poslední dekádě přibývá, existuje pořád nezanedbatelná skupina lidí, kteří si nevšímají základních neduhů fungování EU. Ty spočívají v nadměrné regulaci a byrokratizaci ekonomiky a v prohlubování demokratického deficitu téměř u všech institucí Evropské unie. Vážnou metastázuující chorobou EU je rostoucí tlak velkých zemí, především Německa a Francie na menší členské země EU. Projevuje se to v ostrakizaci téměř všech názorů, které nekonvenují s jejich velmocenskými cíli a choutkami. Ten, kdo se jen trochu zabývá fungováním ekonomické a politické integrace, musí být znechucen současným chováním eurokratické vrchnosti v souvislosti s procesem Brexitu. EU se chová jako zhrzená manželka při rozvodu, která to svému partnerovi dá náležitě „sežrat“. Výčet neduhů současné EU by zabral ještě řadu, ne řádek, ale spíše stránek, i proto bych v současné době opět hlasoval proti našemu vstupu do EU.

Martin Slaný
hlavní ekonom DRFG

V roce 2003 jsem hlasoval pro vstup ČR do EU. Chce se mi napsat, že tak nějak automaticky. Pro moji generaci (v době hlasování mi bylo 21) to bylo logické vyústění politopadového vývoje. Míra tehdejší unifikace byla podstatně menší než dnes, přímá „životní zkušenost“ s Bruselem nebyla a vzpo-

mínám-li si, ani se nevedla skutečná debata pro a proti a určitě nebyla tehdy společnost v této věci tak rozdělená, jako je dnes. Neméně podstatnou skutečností bylo, že šlo o rozšíření o deset zemí. Vydělit se tehdy z této skupiny, bylo nemyslitelné. Neměli jsme na to ani ekonomickou úroveň, ani politickou sílu.

Otázka, zda bych hlasoval stejně, závisí, zda bych byl ve stejné situaci, jako tehdy, nebo by hlasování bylo s dnešní znalostí a zkušeností. V případě prvním bych asi opět hlasoval pro. V případě druhém nikoli. Ale tento druhý případ je zcela hypotetický a nemám rád úvahy typu, kdybych to byl býval věděl... Tehdejší vstup se děl v něja-

kém kontextu doby, za určité společenské konstelace, znalostí, ale v jisté fázi vývoje – našem i unijním.

Podstatně relevantnější je otázka, zda hlasovat pro či proti v případě referenda o vystoupení z EU. Byť i to může být mnohými bráno jako zcela hypotetická možnost. Navzdory desítkám článků, textů a vystoupení, které jsem kriticky na téma EU kdy sdělil, bych hlasoval ale pro setrvání. Vstup a odchod z EU nejsou totiž symetrické varianty. Náklady vystoupení jsou diametrálně jiné, vyšší než náklady nevstupování. Před ČR žádná jiná alternativa než být v EU, není. To není normativní konstatování, ale pouhý fakt. Vývoj kolem brexitu to jen potvrzuje. Představa, že

by nás EU nechala vystoupit je naivní a být ostrůvkem mimo při naší míře provázanosti s EU, jsme si nemohli dovolit ani před 15 lety, natož nyní. Jakási naděje na nenákladný rozvod by byla v situaci, kdy by názor na vystoupení byl ve společnosti a v politice zcela dominantní. V opačném případě by změna status quo byla nejen ekonomickou, ale zejména společensko-politickou katastrofou. Nedovedu si představit, jak hluboký společenský rozkol by u nás nastal.

Bohužel, jsme v integrační pasti. A nezbyvá, než bojovat s větrnými mlýny a snažit se integrační kormidlo alespoň trochu pootočit zevnitř a využít každou příležitost pro hájení národních zájmů. ■

PŘEDSTAVENÍ NOVÉ KNIHY „VÁCLAV KLAUS STÁLE NA CESTÁCH“

Václav Klaus představil v úterý 16. dubna 2019 v prostorách Paláce knih Luxor na Václavském náměstí svou novou knihu *Stále na cestách*. Kmotry knihy byli Ondřej Hejma a Ivan Mládek. Záznam z akce můžete zhlédnout na webu IVK. Knihu vydalo nakladatelství MLADÁ FRONTA, a.s. a zakoupit si ji můžete na www.kniha.cz

Nenechme si ukrást brexit*

Václav Klaus

První osoba množného čísla v nadpisu není překlepem. Mluvíme skutečně o nás, o těch z nás, kteří hluboce nesouhlasíme se současnou formou evropské integrace, s její nedemokratičností, s její zbytečnou a zcela neproduktivní centralizací, s jejím potlačováním základní jednotky uspořádání evropského kontinentu, kterou je už po tři století národní stát, nikoli stát imperiální, nikoli nadnárodní říše. Ve výsledcích referenda o brexitu jsme viděli obrovskou šanci začít bourat celý euovský domeček z karet, a proto jsme ho tak pozitivně přijímali.

Rozhodnutí britské veřejnosti ve všelidovém hlasování v roce 2016, zvaném brexit, jsme interpretovali jako svobodné rozhodnutí většiny občanů jedné členské země Evropskou unii opustit. Důvodem byla jejich nespokojenost s tím, že stále více rozhodování o Velké Británii nebylo prováděno v britském parlamentu a britskou vládou, ale v bruselských byrokratických strukturách. Jen a jedině, a právě o tom, bylo hlasování o brexitu.

Nemůžeme přijmout dnešní rozpliznutí debaty na toto téma, její převedení na detaily a technikalie. Je důsledkem dosud ne-

úspěšných jednání o realizaci brexitu mezi britskou vládou, sice rozpačitou, ale přesvědčenou o nezbytnosti dovést do konce téměř revoluční rozhodnutí britské veřejnosti (jakkoliv mnozí nejsme přesvědčeni o motivacích britské premiérky Mayové a o jejím způsobu vyjednávání s EU) a byrokratickým aparátem Evropské unie.

Dnešní situace je v každém případě strašlivou prohrou všech evropských demokratů, kteří viděli v brexitu záblesk naděje do budoucnosti.

Dnešní situace – po opakovaných hlasováních v britském parlamentu a po tvrdším lpení vedení EU na své pozici – je v každém případě strašlivou prohrou všech evropských demokratů, kteří viděli v brexitu záblesk naděje do budoucnosti. Dnešní situace bohužel není náhodná, skoro se nám chce říci, že je nevyhnutelná. Velká Británie byla při těchto jednáních nejasná, nedůrazná, nepřesvědčivá, což odráží vnitřní rozpolcenost jak Velké Británie, tak britské Konzervativní strany. Britští vyjednávači, počínaje premiérkou Mayovou, která se nikdy netajila svým pozitivním vztahem k Evropské unii, očekávali normální vyjednávání, při němž by obě strany měly zájem dobrat se pozitivního výsledku. To byl fatální omyl.

V terminologii teorie her by se dalo říci, že očekávali „kooperativní hru“, zatímco evropští vyjednávači od počátku hráli „nekooperativní hru“, zájem na pozitivním výsledku neměli. Velkou Británii chtěli ponížít a potrestat. Zcela logicky je výsledek, jaký je. Bez ohledu na to, jak to dopadne, je už dnes jasné, že je to pro nás – nespokojence s EU – velikou prohrou. Nepodařilo se rozšířit myšlenku, že je dnešní forma evropské integrace omylem. Tato myšlenka v posledních třech letech spíše utrpěla. Tak to vidíme my, kterým až zas tak moc nejde o britské reálie.

My jsme brexit interpretovali jako kritiku konceptu Evropské unie. Therese Mayové, stejně jako předtím Davidu Cameronovi, se podařilo celou debatu převést do diskuse o imigraci a na tomto hřišti premiérka Mayová nemohla v souboji s EU nikdy vyhrát. Obecná debata o migraci je něco úplně jiného než debata o tom, jestli má být v Evropě potlačena národní stát a lidem v jednotlivých členských zemích má být vládnuto z Bruselu.

Nejde nám až zas tolik o to, jak to nakonec dopadne, jestli bude brexit tvrdý, měkký nebo žádný. Šlo nám o to, jestli bude potvrzen tolik potřebný signál, že Evropa, vlastně Evropská unie, kráčí špatným směrem, nebo jestli to dopadne tak, že zvítězí přesvědčení, že se Velká Británie unáhlila a že se neumí rozhodnout.

* Publikováno v deníku MF Dnes dne 3. dubna 2019. ■

O dvojím metru

teorie o napojení na Rusko, někteří neváhají hovořit o židovském původu Zelenského. Titulky jako „Holobrádek“ se nepovažují za nic urážlivého a dehonestujícího vůči pro nás i Evropu velmi důležité zemi.

Co platí pro Ukrajinu, neplatí pro Slovensko. Před měsícem jeho voliči rovněž hlasovali pro do té doby neznámou kandidátku bez politických zkušeností. Otázky a rizika jsou stejné jako na Ukrajině. Oficiální re-

akce našeho mainstreamu však byla zcela opačná. Kdo si ve všeobecném jásetu dovolil zapochybovat a zmínit rizika náhodné volby neznámé osoby bez zkušeností do čela státu, byl ukřičen a urážen.

Případ druhý

V souvislosti s požárem pařížské katedrály Notre Dame jsme si mohli mnohokrát přečíst v tisku o významu tohoto svatostánku ▶

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Případ první

V nedávných prezidentských volbách na Ukrajině porazil člověk bez jakékoliv politické zkušenosti, herec Volodymyr Zelenskij reprezentanta zkorumpovaného vládnoucího prozápadního establishmentu a dosavadního prezidenta Petra Porošenka. V komentářích našich médií i politologů se

Kdo si ve všeobecném jásetu dovolil zapochybovat a zmínit rizika náhodné volby neznámé osoby bez zkušeností do čela státu, byl ukřičen a urážen.

vyjadřuje skepse nad volbou Ukrajinců, nejistota, co může volba náhodného člověka zemi přinést, pochybnosti o jeho zázemí i budoucích krocích. Zmiňují se konspirační

Předplatné na rok 2019

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné činí 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz

pro francouzskou státnost a identitu. Tvrdí, že je pochopitelné, že i přísně konfesijně neutrální francouzský stát se musí ujmout obnovy, protože se neštěstí netýká pouze církve či katolíků, ale všech obyvatel Francie. Těm totiž katedrála jako státní symbol svého druhu patří.

Asi tak bude, má to logiku a je to tak správné. Škoda, že to všem našim žurnalistům dnes chápajícím francouzskou situaci nebylo všechno stejně jasné v případě sporu mezi státem a církví o Svatovítskou katedrálu před lety u nás. Kardinál Vlk, který absurdní spor o tento symbol české státnosti rozpoutal, měl tehdy na své straně většinou mediální podporu, která o symbolickém významu katedrály pro všechny občany nechtěla nic slyšet. Rozumný kompromis mohl uzavřít prezident Klaus až s Vlkovým nástupcem.

Případ třetí

Na Srí Lance došlo o Velikonocích k oblundnému teroristickému útoku na západní svět reprezentovaný místními křesťany na bohoslužbách v kostelích a hosty v drahých hotelech. Počet obětí zatím přesáhl 300. Je to jeden z největších teroristických útoků za poslední léta a je připisován islamistickým extrémistům. V případě útoků v Západní Evropě je náš mediální prostor zaplaven informacemi, zpravodajské televize přerušují vysílání a nasazují speciály. Politici se předhánějí v demonstrování solidarity, celebrity si nenechají ujít příležitost se vyjádřit.

Tentokrát ne – ta zjevná odtažitost a malý zájem bijí do očí. Musíme se ptát proč? Že je to na Srí Lance, a to je daleko, proto nás to tolik nepálí? Že se tam pořád něco děje a většina obětí jsou přece domorodci, takže to není tak naléhavé jako v Paříži?

Nebo nás snad nedojímá tolik osud nebohých turistů proto, že bydleli v nejdražších hotelích? Nevím, ale každopádně se zdá, že v našem mediálním světě má lidský život v Paříži či Bostonu větší hodnotu než v Kolombu, a to je velmi smutné. Rovněž se potvrdilo, jaké potenciální bezpečnostní riziko může kdekoliv představovat muslimská menšina. Pamatujme si to, až nám evropské soudy budou znovu přikazovat přijímání migrantů.

Každopádně bych České filharmonii doporučoval, aby výtěžek svého benefičního koncertu poslala spíše na obnovu zničených křesťanských kostelů na Srí Lance než na rekonstrukci v penězích francouzské smetánky se topící katedrály Notre Dame.

Stanovisko IVK ke dni 23. dubna 2019

KE KUNDEROVU ŽIVOTNÍMU VÝROČÍ

Václav Klaus

V pondělí 1. dubna 2019 jsem napsal Milanu Kunderovi přání k jeho kulatým narozeninám. Vyjádřil jsem v něm „svůj obdiv k jeho životnímu literárnímu dílu a k šarmu a eleganci, s jakou prochází celým životem v komplikované druhé polovině dvacátého století a v prvních dvou desetiletích podivného století jednadvacátého“. Přiznal jsem se mu k tomu, že „můj život spoluutvářely Majitelé klíčů, Směšné lásky a Žert, stejně jako polemika o českém údělu“. Dodal jsem i své štouchnutí do dnešních literátů, vyjádřil jsem obavu, že dnešní mladé generace nemají „stejně velké autory, kteří by jim na cestu životem dávali podobně silný kompas“.

Milan Kundera je pro mne výsostně českým spisovatelem, nikoli neurčitě světoobčanský orientovaným umělcem a člověkem.

Prožili jsme kunderovský týden, kdy se kde kdo o něm pokoušel něco říci nebo napsat. Viděli jsme v televizi reprízu Jirešova filmu Žert, který byl natočen podle Kunderova scénáře. Nejsem „opakovaný“ divák filmů. Tento film jsem viděl jen jednou v roce 1969. Teď jsem byl překvapen jeho kvalitou, která postavila do tak ostrého a pro ně velmi nemilosrdného světla všechny v současnosti adorované filmové autory, kteří začali být hrdinnými antikomunisty až v devadesátých letech. V jejich filmech chybí autentičnost Jirešova (a Kunderova) filmu a proto nejsou věrohodní. Jejich filmy jsou často jen karikaturou. Když jsme

si o tom povídali v našem institutu, někdo připomněl, že to byl film černobílý. Přiznám se, že mne to při jeho sledování v televizi vůbec nenapadlo. Asi nepadalo v úvahu, že by mohl být jiný než černobílý.

Prožil jsem – i díky své tehdejší spolupráci s časopisem Tvář – známou polemiku o českém údělu mezi Havlem a Kunderou. Ta vyvolala roztržku těchto dvou spisovatelů, z nichž jeden to vyřešil odchodem do zahraničí (a nenávratem v době, kdy se ten druhý stal prezidentem). Mnozí to nemohli pochopit. Já pro to pochopení mám. Ve svém článku v Lidových novinách jsem před deseti lety napsal, že „Kunderovo bytí není nesnesitelně lehké“ a naznačil jsem jeho osamělost, plachost a ironii (která je vlastně obranou před nejbližšími, ne-li často před sebou samým).

Napsal jsem, že Milan Kundera je pro mne „výsostně českým spisovatelem, nikoli neur-

čitě světoobčanský orientovaným umělcem a člověkem“. Před deseti lety ještě nebylo napsáno známé dílo Davida Goodharta, v němž odlišil takzvané „somewheres“ (lidi patřící někam) od „anywheres“ (nepatřících nikam, ve staré terminologii světoobčanů). Napadlo mne použít tuto analogii při porovnávání Havla a Kundery. Světoznámý, už čtyři desetiletí v cizině žijící Milan Kundera je v každém případě člověkem kategorie somewheres. Je českým spisovatelem. Václav Havel, žijící celý život zde u nás, byl naopak člověkem kategorie anywhere.

Nemám v úmyslu pokoušet se napsat o Milanu Kunderovi nový text. 28. března 2009 otiskly Lidové noviny můj esej „Obtížně zvládnutelná tíha osamění Milana Kundery“. Neuměl bych to dnes napsat lépe. Proto znovu uvádím tento deset let starý článek.

(dokončení textu naleznete na www.institutvk.cz)

Václav Klaus se na pozvání rodiny Křivinkových ve středu 27. března 2019 zúčastnil jimi organizovaného diskusního večera s občany v sále sokolovny v obci Lípa u Zlína.